

Riseberga birketing den 23 November 1658

Efftersom ieg Vndershreffune paa min Allenaadigste Here och greffuis Vegne, saauelsom paa mine Egne, och Vnderdonnernes Vegne Her Paa lehnit Er Højiligen For Aarsaget, i dag inden Tinge at lade kiende For menige almue Huorledis nu i Forleden søndags, der ieg Komb fra Kirche paa min Hiem Veig, och min Højeste lyche Var at ieg threde Ved Spongen aff min Vogn, och gich til Lynbye med mine børn, och lod mine Heste och Vogn kiøre paa Hiem Veig, och satte sig en aff Mine Thershere (*tröskekarlar*) paa Vogenen. Der de kom til imod Veffuer Huset (*Vävarhuset*), Som ligger i Closters march, da kom der Springende bag fra same Hus en Snees (*ett tjugotal*) Mordishe Menisher med bøser och geVer, Som opluchet Leddet (*ledet, grinden*) och Some tog Fatt paa Hestene, och de Andre med Spende bøser greb mit Folch an, och Ville Haffue Nederlagt denem. Der de Mordere Fornam at ieg iche Var i Vognen Spurde de Strax en Huor ieg Var bleffuen /aff/, och Kushen Suarte Jeg stod (*steg, klev*) der lidet udenfor aff, da udj en meget iill (*brådska*) och Hast Forlod (*lämnade*) de Vognen alle saa Neer som En der bleff Ved Vognen, Huilchen de Framkomb och de Andre løb mig (= *den som de trodde var Vulf Rafn*) imod, Mente de straxen at Ville Angribe mig med deris mordishe Forset (*föresats, plan*), Huilchet gud aff Naade dennem Forhindret; och Er mig kommen for Ørne (*jag har fått höra*) at Her skulle Vere Nogle aff mine Heris bønder och Vnderdonner (*underlydande*) Paa lenit, Huor de paa adshillige Steder udj shouffuen Hoss dennem baade arlle och Silde (*arlla och särlla, bittida och sent*) skulle Haffue deris Til Hold, och Møgligt en part aff dennem Selff, och deris børn och Tienere at følge med dennem at gjøre Anleding (*vägledning, anvisning*), berøffuer Monge Fattige Folch deris Queg, feede Suin, gedder (*getter*), faar, lamb och Andet fra, och saadant Hoss dennem Fortærer tilsammens som dølsmend (*hälare, folk som gömmer tjuvgods?*), som Nochsom Er beuist, Huilchet ieg mig til Videre i Fremtiden Vill Haffue forbeholden at paatalle. Huorfore ieg i dag paa min allernaadigste Heris och greffuiss Vegne Vill Haffue paa det aller Højeste och strengeligste befallet Meeninge bønder och Vunderdonner Her paa alt Closters len att de med alt Macht, shall saadanne Mordere Effterstreke och Nederlege och och Føre Enten leffuende eller døde Her ind til Closteret, och Siden at mand kan lade Handle med dennem och deris dieffuels Kropper, Epter deris fortienste och tilbørlige løn, och Huilche aff Vnderdonnerne som Herudj Vill gøre deris Flid, med omHu, at det Noget kand frøchte de shall bekomme Friheder paa deris Lang (*Landgilde = årlig arrendeavgift*), eller och for en huor aff dennem saadanne personer de kand leffuere en Seer (*särskild*) Viss (*viss, säker*) betalling udj Rede penge, och strengeligen befaller alle Huer som Haffuer Fornummit dennem enten i marcher (*utmärker*) eller i shoffue før (*förr, tidigare*), och nu siden at de det straxen giffuer Vnder Højeste straff til kiende, och Huor de kand Haffue Hafft deris til Hold.

Alle och en Huer, bønder, bolsmend ("*torpare*"), Husmend eller Huem de Vere kand, der nu Effter dee dog (*ändå, likväl*) Huser (*inhyser*) eller Heller (*underhåller*) dennem eller saadanne Kieltringe (*landstrykare*), Hestegildere (*vallackare*), Kedelflicher (*kittelflickare*) eller shoorstens Feijere, och saadan pach Enten Aorlle eller silde och iche Vforsømt (*utan försummelse*) Straxen giffuer til kiende Her paa Closteret, da shall de Vere i lige straff och dom med saadanne Mordere som Fuldkommende med Videre i deris Mange Vnde (*onda*) bedriffter, at alle Tingmender och Meninge almue, som nu Ere til stede

paa tinget, dette Vforsömmt giffuer til kiende for menige almue Her paa Lehnet Huer de Fremb kommer, at det kand bleffue med Flid koundet (*tillkännagivet*) och Endeligen Effter kommet (*åtlytt*).

Heris uad Closter den 23 N o v e m b r 1658

Volff Raun

Egh H:

(Eghen Haand)

På nutida svenska:

Eftersom jag undertecknad på min allernådigaste Herre och Greves vägnar, såväl som på mina egna, och (*Closters*) underlydandes vägnar här på länet är högligen förorsakad, att idag inför tinget låta förkunna för den meniga allmogen huruledes nu i den förledna söndagen, då jag kom från kyrkan på min hemväg, och min högsta lycka (*tur*) var, att jag vid Spången (*St Thomas Spong*) trädde (*steg*) av min vagn, och gick till Ljungby (*nuvarande Ljungbyhed*) med mina barn, och lät mina hästar och vagn köra vidare på sin hemväg. Och en av mina tröskekarlar satte sig på vagnen. När de kom till Vävarehuset, som ligger i Closters utmark, då kom där springande bakifrån samma hus ett tjug (*en skara*) mordiska människor med bössor och andra skjutvapen, som öppnade grinden, och somliga tog fatt i hästarna, och de andra gick mot mitt folk med spända bössor och skulle ha nedlagt (*skjutit*) dem. Då Mördarna märkte att jag icke var i vagnen frågade de strax en var jag hade blivit av. Kusken svarade att jag klev av lite tidigare. Då lämnade de vagnen under stor brådska och hast, alla sånär som en som blev kvar vid vagnen, vilken de lämnade kvar. De andra sprang (*löpte*) emot mig och menade att de strax skulle angripa mig som deras mordplan var, vilket Gud av sin nåd förhindrade dem att göra.

Och jag har fått höra att det här skulle finnas några av min Herres (= *Corfits Ulfeldts*) bönder och underlydande i länet, där de på åtskilliga ställen uti skogen hos dem både bittida och sent skall hava Onda planer och bedrifter. Såväl som till sitt eget uppehälle, rövar de från många fattiga människor deras boskap, feta svin, getter, får, lamm och annat, och sådant hos sig förtär (*äter upp*) tillsammans likt tjuvgodsgömmare, vilket tydligt är bevisat, och vilket jag mig tills vidare i framtiden kommer att förbehålla att påtala. Varför jag idag på min allernådigaste Herres och och greves vägnar på det allra strängaste befäller meniga bönder och undersåtar i hela Closters län, att de med all kraft skall sådana mördare efterspåra och nedlägga och föra antingen levande eller döda hit in till Closteret. Och att man sedan kan behandla deras djävulska kroppar efter deras förtjänst och passande lön. Och de underlydande, som häruti flitigt och omsorgsfullt gör sitt bästa, kan dra någon nytta av detta och erhålla nedsättning i sina arrenden. Eller också kan var och en av dem, som sådana personer kan överlämna, erhålla en särskild och säker betalning i reda pengar. Och strängeligen befallas alla och envar som lagt märke till dem, antingen i utmarker eller i skogar, förut eller senare, att de det vid vite av det strängaste straff strax giver det tillkänna, och talar om var de kan ha haft deras tillhåll.

Alla och envar: bönder husmän, torpare, eller vem det vara kan, som nu efter denna dag inhyser dem eller sådana landstrykare (*tiggare*), vallackare, kittelflickare eller skorstensfejare och sådant pack antingen bittida eller sent, och icke omedelbart strax giver det tillkänna här på Closteret; då skall de få samma straff och dom som sådana mördare, som fortsätter (?) med sina många onda bedrifter.

Alla tingmän och den meniga allmogen som nu är närvarande på tinget, skall omedelbart tillkännagiva detta här i länet, så att det flitigt kan bli bli tillkännagivet och slutligen åtlytt.

HerrevadsCloster den 23 November 1658

Volff Raun

(med egen hand)

Kommentar: Ingen kan väl förneka, att den rälige Vulf Rafn berättar bra?! - Han hade varit i Riseberga kyrka på gudstjänst. På Hemvägen steg han ur vagnen tillsammans med sina barn. Raffn ville tydligen ta vägen över byn Ljungby. Kusken fortsatte direkt hem mot Closter. Vid nuvarande gästgivaregården Spången ligger, ca 150 m uppströms den nuvarande bron över Rönneå, gården Brohuset. Nedanför gården delar sig ån i två fåror. Där har man, troligen redan under medeltiden, byggt två broar, kallade "Tomas Spång", vilka Vulf Rafn och hans barn nu begagnade. Då man varit i Ljungby, måste man för att komma till Closter, passera Rönneå igen. Där fanns ingen bro förrän ca 200 år senare, den s. k. "Nybron". Dock fanns ett vadställe, ca 150 m uppströms den nuvarande bron. Säkert begagnade man detta vadställe, vilket för övrigt gett upphov till namnet Herrevadskloster.